

Звіт про стратегічну екологічну оцінку Програми економічного і соціального розвитку Попаснянської міської територіальної громади Северодонецького району Луганської області на 2024-2027 роки

ЗМІСТ	стор.
ВСТУП	4
1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування	4
2. Характеристика поточного стану довкілля	9
2.1. Загальна екологічна ситуація	11
2.2. Атмосферне повітря	12
2.3. Водні ресурси	15
2.4. Земельні ресурси	18
2.5. Лісовий фонд	20
2.6. Поводження із відходами	21
2.7. Радіаційний стан	22
2.8. Населення і соціальна інфраструктура	22
3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу SWOT-аналіз екологічної ситуації в територіальній громаді	24
4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо території з природоохоронним статусом	26
5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки Програми	28
5.1. Основні міжнародні та державні зобов'язання	28
5.2. Процедури ОВД	32
5.3. Інформація про оприлюднення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки	32
5.4. Інформація про обговорення Звіту про стратегічну екологічну	33
6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо та довгострокових, постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків	33
6.1. Атмосферне повітря	33
6.2. Клімат	34
6.3. Земельні та водні ресурси	35
6.4. Відходи	35
6.5. Біорізноманіття	36
6.6. Природоохоронні території	36

6.7. Здоров'я населення	36
7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Програми	41
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення	43
9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	45
10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля	48
11. Резюме нетехнічного характеру	48

ВСТУП

Стратегічна екологічна оцінка (далі - СЕО) - це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Відповідно до Основних засад (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року державна екологічна політика спрямована на досягнення таких стратегічних цілей:

Ціль 1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва;

Ціль 2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України;

Ціль 3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України;

Ціль 4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення;

Ціль 5. Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів у підготовку планів і програм з метою забезпечення збалансованого (сталого) розвитку.

Програма економічного і соціального розвитку Попаснянської міської територіальної громади Сєвєродонецького району Луганської області на 2024-2027 роки є комплексним програмним документом, в якому визначені основні завдання щодо розвитку галузей і сфер діяльності у територіальній громаді та механізми їх реалізації: через галузеві цільові програми та інвестиційні проєкти, перелік яких визначено в додатках до програми. Певною мірою Програма відповідає критеріям документів державного планування (далі – ДДП), визначених у Законі України «Про стратегічну екологічну оцінку», бо містить конкретні інвестиційні проєкти та містобудівну програму.

1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування

Програма економічного і соціального розвитку Попаснянської міської територіальної громади Сєвєродонецького району Луганської області на 2024-2027 роки (далі - Програма) містить характеристику та аналіз існуючої

динаміки галузей та сфер діяльності, основні проблеми розвитку громади, завдання для їх вирішення, основні показники економічного і соціального розвитку, заходи щодо забезпечення виконання завдань Програми, перелік місцевих (цільових) програм, діючих на території громади, заходи, які фінансуються за рахунок місцевого бюджету, перелік інвестиційних проєктів регіонального розвитку, які планується реалізовувати за рахунок бюджетних коштів.

Програма визначає мету та пріоритетні напрями дій на 2024-2027 роки щодо забезпечення розвитку реального сектору економіки і на цій основі поліпшення якості життя населення, максимально можливого зменшення негативних соціально-економічних наслідків, які виникли в Попаснянській міській територіальній громаді.

З метою забезпечення цілісності системи планування регіонального розвитку Програма враховує положення програмних документів, які діють на державному, регіональному та місцевому рівнях, а саме:

Закони України «Про засади державної регіональної політики», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», «Про місцеві державні адміністрації», «Про правовий режим воєнного стану»; постанови Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 №621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проєкту державного бюджету» (із змінами) (далі—Постанова № 621), від 11.03.2022 № 252 «Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану».

Державної стратегії регіонального розвитку на 201-2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695;

Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України 21.04.2021 № 443-р;

План заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 932-р;

рішення Координаційної ради з питань боротьби з деградацією земель та опустелюванням, створеної згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18.01.2017 № 20, зокрема стосовно схвалення представлених НААН добровільних національних завдань щодо досягнення нейтрального рівня деградації земель (далі - НРДЗ) за напрямом «Підтримання вмісту органічної речовини (гумусу) у ґрунтах», а також допоміжних заходів щодо досягнення НРДЗ за напрямами «Відновлення зрошення і поліпшення екологомеліоративного стану зрошуваних земель» та «Відновлення та стале використання торфовищ».

Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 23.03.2021 №111/2021 «Про виклики і загрози національній безпеці України в екологічній сфері та першочергові заходи щодо їх нейтралізації»;

Стратегія зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 №688-р;

План заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 № 1567-р;

Державна стратегія управління лісами України до 2035 року та операційним планом її реалізації у 2022 – 2024 роках, затверджених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1777-р;

Водна стратегія України на період до 2050 року та плану її реалізації у 2022 - 2024 роках, схвалених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.12.2022 № 1134;

Цілі Сталого Розвитку, затверджені 70-ю сесією Генеральної асамблеї ООН (резолюція від 25.09.2015 70/1), серед іншого з урахуванням Указу Президента України від 30.09.2019 № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» та розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 686-р «Питання збору даних для моніторингу реалізації цілей сталого розвитку».

Стратегії розвитку Луганської області на 2021-2027 роки, затвердженої розпорядженням керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 26.03.2020 № 246;

Стратегії розвитку Попаснянської територіальної громади Луганської області до 2027 року, затвердженої розпорядженням керівника Попаснянської міської військово-цивільної адміністрації від 10.11.2021 № 02-02/573;

Розробка Програми проводилася відповідно до цілей, визначених Стратегією розвитку Попаснянської територіальної громади Луганської області до 2027 року та Стратегією розвитку Луганської області на 2021-2027 роки, з огляду на існуючі та передбачувані можливості розвитку громади.

Оскільки територія Луганської області є тимчасово окупованою територією України, практична реалізація відповідних завдань та заходів щодо економічного та соціального розвитку буде можлива після завершення деокупації та з урахуванням конкретної ситуації на цей момент, включаючи шкоду та збитки, завдані довікільлю і природним ресурсам збройною агресією російської федерації.

В умовах повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України (що є абсолютним форс-мажором) та введенням в Україні

воєнного стану (укази Президента України від 24.02.2022 №64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 24.02.2022 №2102-ІХ, від 14.03.2022 № 133/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 15.03.2022 №2119-ІХ, від 18.04.2022 № 259/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 21.04.2022 №2212-ІХ, від 17.05.2022 № 341/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 22.05.2022 №2263-ІХ, від 12.08.2022 № 573/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 15.08.2022 №2500-ІХ, від 07.11.2022 № 757/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 16.11.2022 №2738-ІХ, від 06.02.2023 № 58/2023 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 07.02.2023 № 2915-ІХ, від 01.05.2023 №254/2023 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 02.05.2023 № 3057-ІХ) проєкт Програми розроблено виходячи з реальних можливостей, наявних даних, пріоритетних завдань, регіональних (цільових) програм.

Прогнозні розрахунки Програми розроблені на основі аналізу поточної економічної та соціальної ситуації у господарському комплексі громади, з урахуванням тенденцій попередніх років, показників підприємств основного кола місцевої економіки. Програма розроблена за участю структурних підрозділів Попаснянської міської військової адміністрації, передбачає наявні та прогнозовані фінансові можливості і забезпечує узгодження зі стратегічними цілями Стратегії розвитку Попаснянської територіальної громади Луганської області до 2027 року.

Мета Програми досягається через реалізацію чотирьох стратегічних цілей, які деталізовані в розділах додатку 2 до Програми «Заходи щодо забезпечення виконання завдань Програми економічного і соціального розвитку Попаснянської міської територіальної громади на 2024-2027 рік», а саме:

Стратегічна ціль 1. Економічне зростання регіону: конкурентоспроможність, смарт-спеціалізація, сприятливе бізнес-середовище.

Стратегічна ціль 2. Відновлення критичної інфраструктури громади

Стратегічна ціль 3. Ефективне управління, орієнтоване на людину

Стратегічна ціль 4. Безпека, національна ідентичність та цілісний інформаційний простір

Таблиця 1

Структура стратегічних, операційних цілей та завдань

Стратегічні цілі	Оперативні цілі	Завдання
1	2	3
1. Економічне зростання регіону: конкурентоспроможність, смарт-спеціалізація, сприятливе бізнес-середовище	1.1. Розвиток інноваційних галузей економіки з високою доданою вартістю	1.1.1. Підтримка розвитку інноваційної екосистеми
	1.2. Розвиток сільських територій на базі партнерства та кооперації	1.2.1. Сприяння підвищенню ефективності переробки сільськогосподарської продукції
		1.2.2. Розвиток агропромислового комплексу та сільгоспооперації.
	1.3. Системна підтримка бізнесу та його диверсифікація	1.3.1. Надання підтримки для розвитку малого та середнього підприємництва (МСП) та сприяння самозайнятості населення з фокусом на підтримку жінок, молоді та представників вразливих груп
1.3.2. Підвищення інвестиційної привабливості		
2. Відновлення критичної інфраструктури громади	2.1. Відновлення інфраструктури: логістика, енергозабезпечення	2.1.1. Забезпечення сталого енергопостачання та підвищення рівня енергетичної безпеки
		2.1.2. Відновлення транспортно-логістичної інфраструктури та покращання транспортного сполучення з урахуванням вимог інклюзивності
	2.2. Відновлення та розвиток регіональної системи надання послуг населенню	2.2.1. Забезпечення захисту прав та законних інтересів дітей
3. Ефективне управління, орієнтоване на людину	3.1. Ефективне управління, комунікації та партнерства	3.1.1. Розроблення містобудівної документації, комплексного плану просторового розвитку території Попаснянської міської територіальної громади
		3.1.2. Удосконалення управління регіональним розвитком з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності
	3.2. Сприяння розвитку інфраструктури надання послуг	3.2.1. Відновлення та розбудова інфраструктури інституцій громади з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності

1	2	3
	3.3. Безпечне, енерго-, ресурсозберігаюче та енергоефективне середовище	3.3.1. Створення системи поводження з твердими побутовими відходами
		3.3.2. Сприяння раціональному використанню водних ресурсів та зменшення забруднення природного середовища скидами стічних вод
		3.3.3. Сприяння енергоефективності та розвитку альтернативної енергетики
		3.3.4. Упровадження заходів із запобігання зміні клімату та адаптації до неї
4. Безпека, національна ідентичність та цілісний інформаційний простір	4.1. Безпечна територія	4.1.1 Створення безпечних умов для проживання та пересування територією області з урахуванням гендерно-орієнтованого підходу
	4.2. Інформаційний простір громади	4.2.1. Забезпечення роботи офіційного сайту Попаснянської міської військової адміністрації та офіційної сторінки у Фейсбук

2. Характеристика поточного стану довкілля

Відповідно до положень Закону України від 03.03.2022 №2115-IX «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни», органи державної статистики призупинили оприлюднення статистичної інформації щодо поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення.

Враховуючи відсутність повної необхідної поточної статистичної інформації за 2022 рік, методологічно-статистичної бази для прогнозування ситуації по всій території громади, прогнозні розрахунки розроблені виходячи з реальних можливостей, наявних даних, пріоритетних завдань на основі аналізу поточної економічної та соціальної ситуації у господарському комплексі громади, з урахуванням тенденцій попередніх років та показників провідних підприємств базових галузей економіки за 2021 рік.

Відсутність статистичних даних за 2022 рік та високий ступінь невизначеності і непередбачуваності у сфері національної та регіональної безпеки ускладнює проведення об'єктивного аналізу та оцінки поточної екологічної ситуації на тимчасово окупованих адміністративно-територіальних одиницях та повноцінного прогнозу ймовірного подальшого стану навколишнього природного середовища області.

З огляду на зазначене, аналіз поточного стану та прогнозування подальшого стану навколишнього природного середовища громади доцільно здійснювати виходячи з реальних можливостей та наявних даних.

Починаючи з 07.05.2022 року Попаснянська міська територіальна громада перебуває у тимчасовій окупації та відноситься до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окуповані

російською федерацією затвердженого Наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 22.12.2022 №309 (зі змінами). Територія громади постійно зазнає обстрілів з боку російської армії.

Постійні обстріли та бомбардування завдають критичної шкоди навколишньому середовищу громади, зокрема призводять до вибухів, пожеж, забруднення повітря, води та землі.

Негативний вплив на довкілля має детонація боеприпасів, що утворює низку хімічних сполук – чадний і вуглекислий газ, водяна пара, оксид азоту, азот тощо. Також випаровується низка токсичних елементів, які під час окислення можуть призвести до кислотних дощів. Це може спричинити опіки рослин, слизових тканин дихальних органів людини, птахів і т. д. Додатково утворюється велика кількість токсичної органіки, окислюються навколишні ґрунти, деревина, конструкції.

Однією з екологічних проблем є зміна клімату що призводить до значних екологічних та економічних збитків, підвищує ризики сталого функціонування енергетичної інфраструктури та екосистем агропромислового комплексу.

Забруднення води. Від підбитої і знищеної військової техніки у воду потрапляють мастильні матеріали та розливи палива, які порушують хімічний баланс вод. Домішки металів критично забруднюють підземні води. Пальне, яке залишається у підбитій військовій техніці, призводить до горіння, забруднення повітря та, потенційно, забруднення ґрунтів і водних ресурсів. Потраплення техніки у водні ресурси також небезпечне, бо окислення металу призводить до забруднення води, а залишки пального відносить течія.

Під час наступу російських військ, обстрілів і бомбардувань населених пунктів громади та інфраструктури було завдано значної шкоди системам водопостачання, водовідведення та комунікаціям. Пошкоджені очисні споруди. Через це неочищені стічні води забруднюють водні ресурси. Рівень та перелік пошкоджень/руйнувань на даний час встановити не можливо.

На території громади знаходяться 18 свердловин, які є єдиним джерелом водопостачання після деокупації. Свердловини потребують відновлення функціонування та проведення санітарно-епідеміологічної експертизи води з них.

Через військові дії також існує проблема засмічення берегів та русел річок рештками військової техніки, забруднення від паливно-мастильних матеріалів, вибухівки, тощо. На території громади беруть початок річки Балка Пилипчата, Балка Комишуваха, Балка Калинова. Серед міста Попасна знаходиться ставок Парківський, який до повномасштабного вторгнення був відновлений та облаштований пляжами на різних берегах ставка. Також місцем відпочинку був ставок в селі Врубівка.

Відходи. Одним із значних факторів забруднення навколишнього середовища залишаються відходи. Як і раніше, найбільш екологічно-небезпечним об'єктом громади є відсутність функціонуючого полігону ТПВ.

Полігон, який розташовано на землях колишньої Комишуваської селищної ради, не функціонує з 2013 року внаслідок його переповнення. Він

був законсервований, але не рекультивований. На даний час наявна інформація стосовно стану полігону відсутня.

У 2019 році було розроблено та затверджено Схему санітарного очищення міста Попасна. Щорічний обсяг побутових відходів по громаді – 10,3 тисяч тон, які переважно захоронювались на полігоні ТПВ м. Бахмут.

Унаслідок тривалої окупації громади територія громади засмічена стихійними сміттєзвалищами.

В результаті збройної агресії російської федерації, активних бойових дій на 90% знищено та значно пошкоджено багатоквартирний житловий фонд, будівлі та споруди соціально-культурного призначення, господарчі будівлі, водонапірні вежі та інші нерухомі об'єкти комунальної власності Попаснянської міської територіальної громади. Всі будівлі підлягають повному чи частковому демонтажу. У зв'язку з цим однією з гострих проблем в громаді стануть відходи від руйнувань.

У зв'язку з чим, якщо Проєкт не буде затверджено негативний вплив на довкілля буде довгостроковим та матиме не лише локальний, а й глобальний характер.

2.1. Загальна екологічна ситуація

Луганська область до початку військового конфлікту та повномасштабного вторгнення Російської Федерації була промислово розвиненим регіоном України. Висока урбанізація, багатогалузева промисловість створюють ряд екологічних проблем, які впливають на якість життя населення області та умови господарювання.

Попаснянська міська територіальна громада розташована в південно – західній частині Луганської області. Відстань від міста Попасна до міста Луганськ складає 150 км, до міста Сєверодонецьк, яке з 2014 року виконувало роль обласного центру – 70 км. Відстань від м.Попасна автомобільними шляхами до м.Харків складає – 244 км, м.Маріуполь (морський порт) – 249 км, м.Одеса (морський порт) – 855 км, м.Київ – 744 км.

На заході Попаснянська міська територіальна громада межує з Донецькою областю.

Загальна площа Попаснянської міської територіальної громади складає 46,1 тис.га.

Рілля займає 52% земельного фонду Попаснянської міської територіальної громади.

Громада оточена лісовими масивами та ставками.

Висота над рівнем моря складає 244 метри.

Клімат громади помірно континентальний з частими посухами. Формується він під впливом порівняно великої кількості сонячної радіації,

домінування континентального повітря помірних широт, відстані від океанів та морів, характеризується доволі спекотним літом із посухою та помірно холодною зимою і з нестійким сніговим покривом.

Зима порівняно холодна, з різкими вітрами, відлигами й ожеледицями, малосніжна. Весна сонячна, тепла, часто супроводжується сухими вітрами, заморозками. Літо жарке, помірно сухе. Осінь сонячна, тепла, суха.

Економіка Попаснянської міської територіальної громади, починаючи з 2014 року перебувала під впливом збройного конфлікту, активні дії якого відбувалися в безпосередній близькості від адміністративного центру громади м.Попасна. Така ситуація сильно впливала на розвиток економіки, демографію та ринок праці в Попаснянській міській територіальній громаді.

Економічна спеціалізація Попаснянської міської територіальної громади базувалася на машинобудівній промисловості м.Попасна, а також сільському господарстві, що ведеться як на території міста, так і на територіях колишніх селищних та сільських рад, що увійшли до складу громади.

На сьогодні Попаснянська громада знаходиться в особливих важких умовах – ведення активних бойових дій та тимчасова окупація території. Проте, незважаючи на це, одним із першочергових завдань після деокупації стане повернення релокованих підприємств регіону з безпечних міст України до Попаснянської міської територіальної громади Луганської області

2.2. Атмосферне повітря

До широкомасштабного вторгнення країни-агресора, на території Попаснянської громади було розташовано машинобудівне підприємство. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря залежать від обсягів виробництва підприємств і використання у виробництві застарілого енергоємного обладнання та технологій.

Динаміка обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря*

Таблиця 2

Показники	2017	2018	2019	2020	2021
Викиди забруднюючих речовин – всього, тис. т	92,4	63,4	54,4	50,6	48,5
у тому числі:					
викиди забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення, тис. т	75,1	46,7	37,3	35,5	32,3
викиди забруднюючих речовин пересувними джерелами забруднення, тис. т	17,3	16,7	17,0	15,1	16,2

* джерело офіційних даних – «Статистичний щорічник Луганської області» за 2021 рік, підготовлений Головним управлінням статистики у Луганській області

Найбільші обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря в Луганській області мають підприємства енергетичної та вугільної галузей (добувна промисловість і розроблення кар'єрів – 41,5 %, постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 42,1 %). У містах та районах, де розташовані підприємства основних галузей промисловості, спостерігаються найвищі обсяги викидів в атмосферне повітря.

Зменшення кількості викидів забруднюючих речовин у 2017-2021 роках пов'язане з виконанням підприємствами природоохоронних заходів, спрямованих на зниження обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами. Крім того, спостерігався спад промислового виробництва, що також спричинило зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Вагомий вплив на стан атмосферного повітря має виконання природоохоронних заходів, оновлення зношеного устаткування, заміна застарілих технологій більш сучасними.

Відповідно до кліматичного районування України, територія Попаснянської громади, в т.ч. лісового масиву, належить до різко-континентальної степової області помірних широт. Клімат характеризується теплим та сухим літом, холодною з частими відлигами та невеликою кількістю снігу зимою. Посушливе літо та відносно холодна малосніжна зима. Більшість опадів випадає в теплу пору року. Середня глибина промерзання ґрунту - 62 см, максимальна - 100 см. У середньому за рік сонячне сяйво складає тут 2000–2100 годин. Сумарна сонячна радіація за рік 4200–4400 Мдж/м². Абсолютний максимум температур повітря становить +41°C, абсолютний мінімум –39°C.

Атмосферні опади у холодний період (листопад – березень) 200–225 мм, у теплий (квітень – жовтень) – 300–325 мм. Відносна вологість повітря у липні 62-64%, у січні – 83%. Середньорічна вологість повітря – 72%, тривалість вегетаційного періоду – 206 діб, безморозний період – 160–170 діб.

Атмосферний тиск у липні 1011–1012 гПа, у січні – 1021–1022 гПа.

Згідно даних, у дослідженому регіоні, як і на території усієї Луганської області, відбуваються кліматичні зміни, які виявляються у збільшенні середньорічної та зимових температур повітря, збільшенні кількості опадів та показників вологозабезпеченості території тощо.

Атмосферне повітря громади обумовлюється слабким розвитком промисловості, тому головним чинником, що впливає на стан атмосферного повітря Попаснянської міської ТГ, є наявність автомобільного транспорту, який не забезпечений приладами для нейтралізації відпрацьованих газів.

На території Попаснянської громади відсутні стаціонарні пости автоматичного спостереження за станом атмосферного повітря, що не дає можливості точно дослідити його актуальний стан.

Наряду з цим необхідно відзначити, що територія громади тимчасово окупована збройними формуваннями країни-агресора та знаходиться в зоні бойових дій (безпосереднього вогневого контакту з ворогом), під постійним артилерійсько-мінометним вогнем. Негативний вплив на довкілля має детонація боєприпасів, яка призводить до забруднення ґрунтів, води та повітря.

Під час детонації військових ракет, артилерійських снарядів, мін утворюється низка хімічних сполук: чадний газ, вуглекислий газ, водяна пара, бурий газ, діоксид азоту, формальдегід тощо. Додатково утворюється велика кількість токсичної органіки, окислюються навколишні ґрунти, деревина, конструкції. При цьому забруднене повітря не має кордонів, забруднюючі речовини можуть переноситися на великі відстані та осідати. Далі є також низка токсичних елементів, як оксид сірки й азоту, що під час окислення можуть призвести до кислотних дощів. Вони можуть змінювати рН ґрунту, викликати опіки рослин, слизових тканин дихальних органів людини, птахів, ссавців і так далі.

Ймовірний стан атмосферного повітря, якщо проєкт Програми не буде затверджено

У випадку, якщо проєкт Програми не буде затверджений, а заходи з очищення території населених пунктів Попаснянської громади від вибухонебезпечних предметів, відродження промислового комплексу громади, забезпечення сталого енергопостачання та підвищення рівня енергетичної безпеки, сприяння енергоефективності та розвитку альтернативної енергетики, створення системи спостережень за забрудненням навколишнього природного середовища відповідно до вимог Директив ЄС, виконання яких дозволить відновити промисловий комплекс громади та виконувати підприємствами природоохоронні заходи, спрямовані на зниження обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, та як наслідок, знизити викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря не будуть реалізовані, то стан атмосферного повітря на території громади на регіональному рівні більш ймовірно залишатиметься на рівні сучасних показників або зазнає змін у бік погіршення внаслідок ведення тривалих бойових дій на території громади та області.

2.3. Водні ресурси

Всього в громаді 36 діючих водних об'єктів, загальна площа водного дзеркала яких за останньою інвентаризацією станом на 2021 рік склала близько 123 га.

Таблиця 3

Інформація щодо площинних водних об'єктів (озера, ставки, водосховища, водойми)					
Населений пункт	Тип об'єкта гідрографії	Тип водного об'єкта	Назва водотоку, на якому розташовано водний об'єкт	Суббасейн	Район річкового басейну
в межах м. Попасна	ставок	руслове	стр. Кам'янка, прит. р. Верхня Комишуваха	р.Сіверський Донець	р.Дон
в межах м. Попасна	ставок	руслове	р. Калинова (Картомиша)	р.Сіверський Донець	р.Дон
в межах м. Попасна	ставок	руслове	р. Калинова (Картомиша)	р.Сіверський Донець	р.Дон
в межах м. Попасна	ставок	руслове	р. Калинова (Картомиша)	р.Сіверський Донець	р.Дон
в межах м. Попасна	ставок	руслове	р.Крута, ліва притока р.Мокра Плотва	р.Сіверський Донець	р.Дон
в межах м. Попасна	ставок	руслове	р.Верхня Комишуваха	р.Сіверський Донець	р.Дон
в межах м. Попасна	ставок	руслове	р.Верхня Комишуваха	р.Сіверський Донець	р.Дон
за межами с. Новоіванівка	ставок	руслове	р.Нижня Біленька	р.Сіверський Донець	р.Дон
за межами с-ща Миколаївка	водосховище	руслове	р.Верхня Біленька	р.Сіверський Донець	р.Дон
за межами смт Врубівка, к.158	ставок	руслове	р.Верхня Біленька	р.Сіверський Донець	р.Дон
за межами смт Врубівка	ставок	руслове	р.Верхня Біленька	р.Сіверський Донець	р.Дон

за межами с/мт Комишуваха	ставок	руслове	р.В.Камишув аха	р.Сіверський Донець	р.Дон
за межами с/мт Комишуваха, к. 236	ставок	руслове	р.В.Камишув аха	р.Сіверський Донець	р.Дон
за межами с. Олександропілля, к. 146	ставок	руслове	р.Мокра Плотва	р.Сіверський Донець	р.Дон
за межами с-ща Дружба, к. 97	ставок	руслове	р.Крута, прит. р.Мокра Плотва	р.Сіверський Донець	р.Дон
за межами с. Троїцьке	ставок	руслове	р.Луганка	р.Сіверський Донець	р.Дон
за межами с. Троїцьке	ставок	руслове	р.Луганка	р.Сіверський Донець	р.Дон
за межами с. Троїцьке	озеро	заплавне	р. Калинова (Картомиша)	р.Сіверський Донець	р.Дон
за межами с. Троїцьке	ставок	руслове	р.Луганка	р.Сіверський Донець	р.Дон
в межах н.п. с/мт. Врубівка	Ставок	русловий	р.Біла (р.Біленька)	р.Сіверський Донець	р.Дон
в межах н.п. с/мт. Комишуваха	Ставок	русловий	р.Мокра Плотва	р.Сіверський Донець	р.Дон
в межах н.п. с/мт. Комишуваха	Ставок	русловий	р.Б.Камишева ха	р.Сіверський Донець	р.Дон
в межах н.п. с/мт. Комишуваха	Ставок	русловий	р.Мокра Плотва	р.Сіверський Донець	р.Дон
в межах н.п. с/мт. Комишуваха	Ставок	русловий	р.Мокра Плотва	р.Сіверський Донець	р.Дон
в межах н.п. с. Дружба	Ставок	русловий	р.Крута, р.Мокра Плотва	р.Сіверський Донець	р.Дон
в межах н.п. с. Дружба	Ставок	русловий	р.Крута, р.Мокра Плотва	р.Сіверський Донець	р.Дон
в межах н.п. с. Дружба	Ставок	русловий	р.Крута, р.Мокра Плотва	р.Сіверський Донець	р.Дон

в межах н.п. с. Дружба	Ставок	русловий	р.Крута, р.Мокра Плотва	р.Сіверський Донець	р.Дон
в межах м. Попасна	Ставок	русловий	р.Картомиша, притока р.Луганка	р.Сіверський Донець	р.Дон
в межах м. Попасна	Ставок	русловий	р.Картомиша, притока р.Луганка	р.Сіверський Донець	р.Дон
в межах с. Новозванівка	Ставок	русловий	р.Картомиша, притока р.Луганка	р.Сіверський Донець	р.Дон
за межами н.п. с. Новозванівка	Ставок	русловий	р.Картомиша, притока р.Луганка	р.Сіверський Донець	р.Дон

До повномасштабного вторгнення російської федерації на території громади функціонувало комунальне підприємство «Попаснянський районний водоканал» – основними видами діяльності якого було надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення населених пунктів громади (м. Попасна, смт. Врубівка) та інших населених пунктів Сєвєродонецького району та Луганської області.

Кількість населення громади яке користувалося послугами складало 20400 осіб.

Загальна протяжність мережі водопостачання по території Попаснянської міської територіальної громади – 125 км. Загальна протяжність мереж водовідведення – 51 км. Кількість водопровідних насосних станцій – 4. Комплекс каналізаційних очисних споруд – 1. Кількість поверхневих водозаборів – 1, підземних – 8. Кількість каналізаційних насосних станцій – 3.

Також працювало комунальне підприємство «Комишуваський водоканал» – основними видами діяльності якого було водопостачання з локальних джерел (п'яти свердловин комунальної власності Попаснянської міської територіальної громади), монтаж водопровідних мереж в сільських та селищних населених пунктах (смт. Комишуваха, с. Ниркове, с. Троїцьке, с. Дружба, с. Калино-Попасна).

В результаті повномасштабного вторгнення агресора на територію Попаснянської міської територіальної громади та активних бойових дій повністю зруйновано систему централізованого водопостачання - розподільчих водоводів, насосних станцій, водонапірних башт, резервуарів, обладнання.

Враховуючи, що знищено установки та обладнання, які забезпечували централізоване водопостачання всієї Луганської області, єдиним можливим варіантом на найближчі роки залишається забезпечення мешканців

Попаснянської міської територіальної громади питною водою з локальних джерел водопостачання.

В комунальній власності Попаснянської міської територіальної громади знаходиться 13 свердловин.

Значних пошкоджень/руйнувань зазнали автомобільна та спеціалізована техніка, адмінбудівлі, гаражі, матеріальні склади, мережі електроустаткування, магістральні мережі, розвідні мережі, кількість яких буде можливим з'ясувати після припинення активних бойових дій та детального обстеження.

Ймовірний стан водних ресурсів, якщо проєкт Програми не буде затверджено

З метою охорони водних ресурсів та їх раціонального використання в проєкті Програми визначено за необхідне виконання ряду пріоритетних завдань та заходів, таких як очищення територій населених пунктів громади від вибухонебезпечних предметів, побудова та модернізація об'єктів водопровідно-каналізаційного господарства та, як наслідок, збереження водних ресурсів, підвищення якості питної води, поліпшення екологічного стану навколишнього природного середовища. Якщо заходи Програми не будуть реалізовані, стан водних ресурсів на території громади залишиться без змін або зазнає змін у бік погіршення, з огляду на тривалі активні бойові дії на території громади та області.

Так як, дестабілізована робота обслуговуючих організацій, які займаються водопостачанням та очищенням стічних вод і, як наслідок, є ризик потрапляння стічних вод без очищення у водойми, особливо там, де відбуваються активні бойові дії.

2.4. Земельні ресурси

Відповідно до Закону України «Про екологічну мережу України» складовими елементами екомережі є землі неінтенсивного сільськогосподарського використання, землі водного, лісового фонду. За категоріями земель каркасом екологічної мережі в громаді є саме землі лісового фонду, сіножаті та пасовища.

До початку бойових дій земельний фонд Попаснянської міської територіальної громади складав 46,1 тис. га., у тому числі: сільськогосподарських угідь - 27,5 тис. га.; рілля - 19,3 тис. га.; сіножаті та пасовища - 7,7 тис. га.

Попаснянська міська ТГ розташована на заході Луганської області та межує з Донецькою областю.

Загальна площа Попаснянської міської територіальної громади складає 46,1 тис.га.

Загальна характеристика земельних ресурсів Попаснянської територіальної громади наведена у таблиці 4.

Таблиця 4.

Територія	Попас- нянськ а міська рада	Вру- бівськ а селищ -на рада	Коми- шува- ська селищ -на рада	Троїц ь-ка сільсь ка рада	Разом по грома ді	Попа снян ськи райо н	Луган -ська об- ласть	Україн а
Площа, тис. Га	2,9	11,3	12,1	19,8	46,1	146,7	1880,0	60354, 9
<i>В т.ч.</i>								
Сільгоспугід дя	0,5	8,9	6,8	11,3	27,5	82,1	1427,4	41507, 9
% до загальної площі	17,2	78,8	56,2	57,0	59,6	55,9	75,9	68,8
Лісові угіддя	0,2	1,6	1,1	1,9	4,8	27,9	253,1	10630, 0
% до загальної площі	6,9	14,2	9,1	9,6	10,4	19,0	13,4	17,6
Землі водного фонду	0,03	0,12	0,13	0,07	0,35	1,2	16,05	2426,4
% до загальної площі	1,03	1,1	1,1	3,5	0,76	0,82	0,86	4,0

* за даними відділу із земельних питань та природних ресурсів

Основним критерієм оцінки екологічного стану сільськогосподарських угідь є рівень родючості ґрунтів, як основа функціонування цієї категорії земель. Тривале використання земель для сільськогосподарських потреб без

належних агротехнічних заходів призводить до фізико-хімічної деградації ґрунтів, у т. ч. зниження вмісту гумусу та агрохімічних показників.

Враховуючи останні зміни в нормативно-правових актах, що регулюють земельні відносини – практична більшість земель громади вважаються комунальною власністю громади, право реєстрації яких реєструються за громадою одночасно під час відведення земельних ділянок у натуру та передачі їх у користування суб'єктам господарювання. Загальна площа земель громади, переданих в оренду юридичним та фізичним особам складає понад 8,2 тис.га. Близько 1,476 тис.га переданих земель з державної власності від Головного управління Держгеокадастру у Луганській області у комунальну власність Попаснянської міської територіальної громади.

Ймовірний стан земельних ресурсів та ґрунту, якщо проєкт Програми не буде затверджено

Виконання заходів Програми таких як рекультивация земельних ресурсів, проведення агрохімічної паспортизації, розробка проєктів землеустрою не спричинятиме додаткове техногенне навантаження на земельні ресурси, що розташовані на території громади. Можна зробити висновок, що у разі незатвердження Програми стан земельних ресурсів залишиться незмінним або зазнає змін у бік погіршення, враховуючи тривалі активні бойові дії на території громади та області. Тому, що величезні воронки, риття траншей, будівництво фортифікаційних споруд, рух важкої техніки – все це призводить до значних змін ландшафту. Внаслідок цього відбувається деградація рослинного покриву, посилення вітрової та водної ерозії. Забруднення ґрунтів паливно-мастильними матеріалами та іншими нафтопродуктами, яке відбувається внаслідок руху та пошкоджень сухопутної військової техніки.

Також, в ґрунтах, забруднених паливно-мастильними матеріалами, знижується водопроникність, витісняється кисень, порушуються біохімічні та мікробіологічні процеси. Внаслідок цього погіршується водний, повітряний режими та обіг поживних речовин, порушується кореневе живлення рослин, гальмується їх ріст і розвиток, що спричиняє їх загибель.

2.5. Лісовий фонд

Ліс, як найпотужніше рослинне угруповання, позитивно впливає на клімат, ґрунти, умови формування поверхневого стоку, збільшення врожаю сільськогосподарських культур.

В Попаснянській міській територіальній громаді близько 8% території вкриті лісовими землями.

Рослинний покрив Попаснянських лісів складають лісові, лучні і водні угруповання. Лісова рослинність представлена свіжими, вологими і сирими дібровами, суборами, заплавними лісами, а також посадками сосни.

Військові дії на території громади та області призвели до колосального знищення сотень гектарів лісових насаджень, погіршуючи складну екологічну ситуацію регіону. Відтворення лісів в умовах сухого степу та клімату, що не сприяє їх зростанню, провести дуже складно, заходи потребуватимуть значних витрат як трудових, так і матеріальних ресурсів.

Ймовірний стан рослинного та тваринного світу, території з природоохоронним статусом, територій та об'єктів Смарагдової мережі, водно-болотних угідь міжнародного значення та об'єктів екомережі, якщо проєкт Програми не буде затверджено

Виконання заходів Програми не спричинятиме додаткове техногенне навантаження на об'єкти тваринного, рослинного світу на території громади, зокрема на території з природоохоронним статусом та на території і об'єкти Смарагдової мережі. Можна зробити висновок, що у разі не затвердження Програми стан рослинного, тваринного світу, території з природоохоронним статусом, територій та об'єктів Смарагдової мережі, водно-болотних угідь міжнародного значення та об'єктів екомережі залишиться незмінним або зазнає змін у бік погіршення внаслідок впливу тривалих активних бойових дій на території громади та області та, як наслідок, знищення лісових ресурсів, флори та фауни, белігеративної трансформації оселищ, цілковита їх втрата внаслідок вирубування, вигорання, переміщення військової техніки, дислокації військових підрозділів, нищення чи блокування екологічних коридорів тощо.

Допоки триває війна і йдуть активні бойові дії, немає змоги навіть оцінити наслідки завданої шкоди, не те щоб відновлювати втрачене. А без докладної фахової оцінки стану постраждалих екосистем їх не вдасться відновити до попереднього стану.

2.6. Поводження із відходами

Основною причиною погіршення екологічної ситуації в Луганській області є відходи, які призводять до значного забруднення навколишнього природного середовища та створюють реальну загрозу екологічній безпеці та здоров'ю населення.

Видалення відходів шляхом захоронення залишається основним призначенням спеціально відведених місць чи об'єктів. Не менш гострою, ніж у попередні роки, залишається проблема екологічно безпечного збирання, видалення твердих побутових відходів.

На території Попаснянської міської територіальної громади виконавцями послуг з поводження з побутовими відходами було визначено приватні підприємства «Первомайський житлсервіс «ЕВЕНТУС»» та «ЕКО – ТАУН».

Запроваджувалося роздільне збирання побутових відходів – облаштовано 25 майданчиків для роздільного збору твердих побутових відходів.

У 2019 році було розроблено та затверджено Схему санітарного очищення міста Попасна. Щорічний обсяг побутових відходів по громаді складав 10,3 тисяч тон, які переважно захоронювались на полігоні ТПВ м. Бахмут.

Полігон, який розташовано на землях колишньої Комишуваської селищної ради, не функціонує з 2013 року внаслідок його переповнення.

В результаті збройної агресії російської федерації проти України знищено спеціальний автотранспорт підприємств, які забезпечували вивезення побутових відходів, майданчики для збору твердих побутових відходів, контейнерне обладнання, всі пункти приймання вторсировини в Попаснянській міській територіальній громаді.

Також в результаті тривалої окупації громади територія громади засмічена стихійними сміттєзвалищами.

Екологічно та економічно виправданими є впровадження системи роздільного збирання побутових відходів з перших днів деокупації.

Роботи з благоустрою, санітарного очищення територій громади, озеленення, зовнішнього освітлення виконувало Попаснянське комунальне підприємство «СКП».

На сьогоднішній день, в наслідок агресії знищено контейнери, майданчики для збору та весь автотранспортний парк спеціалізованої техніки, що були задіяні у збиранні, перевезенні та захороненні твердих побутових відходів.

2.7. Радіаційний стан

Відповідно до постанови КМ України №106 від 23.07.1991 р. м. Попасна не входить у перелік територій, забруднених у результаті аварії на ЧАЕС. Дозиметричний паспорт населеного пункту не розроблявся, радіаційне обстеження населеного пункту не виконувалось. Виходу радону не зареєстровано. Система планувальних обмежень відсутня.

2.8. Населення і соціальна інфраструктура

Загальна чисельність населення Попаснянської міської територіальної громади до повномасштабного вторгнення російської федерації становила 24 593 осіб, у тому числі 13 264 жінок (54% від загальної чисельності мешканців громади) та 11 329 чоловіків (46% від загальної чисельності мешканців громади), що складає 1,2% від населення Луганської області (2 134 762 осіб).

Громада була населена нерівномірно – на м.Попасна припадало 80% чисельності населення.

Значний вплив на демографію та ринок праці у Попаснянській міській територіальній громаді відіграло те, що громада з 2014 року мала близькість до «лінії зіткнення», внаслідок чого спостерігався суттєвий міграційний відтік населення, особливо серед молоді, яка виїжджала внаслідок збройного конфлікту на Сході України.

У громаді спостерігалася загальнодержавна тенденція зменшення кількості чоловіків вікової групи 60+, у порівнянні з жінками.

Вразливі групи населення Попаснянської міської територіальної громади – пенсіонери, які становили майже половину усього населення – 44,1%, люди з інвалідністю становили 7% населення громади.

Через повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну в демографічній сфері зберігається тенденція щодо скорочення чисельності населення. Кількість померлих значно перевищує кількість народжених. Збільшилися темпи міграційного скорочення. Міграційні процеси відбувалися, як в нутрі країни, так і зовні.

За причинами смерті всього населення на першому місці знаходяться хвороби системи кровообігу – 65,7%; на другому – злоякісні новоутворення – 10,6%; на третьому – хвороби органів травлення – 8,7 %; на четвертому – хвороби органів дихання – 6,7 %; на п'ятому – травми та отруєння – 5,4 %.

Економічна спеціалізація Попаснянської міської територіальної громади базувалася на машинобудівній промисловості м.Попасна, а також сільському господарстві, що ведеться як на території міста, так і на територіях колишніх селищних та сільських рад, що увійшли до складу громади.

У Попаснянській міській територіальній громаді середній та малий бізнес було представлено торгівельною мережею та сферою обслуговування. Мережа обслуговування найменше була розвинута в сільській місцевості.

Ринок праці Попаснянської міської територіальної громади в цілому характеризувався високим ступенем залучення населення працездатного віку до сфери виробництва та обслуговування.

У промисловості було зайнято майже 15% від загальної кількості працюючих у м.Попасна.

Рівень безробіття в громаді був нижчим за середній показник по Луганській області.

Кількість промислових підприємств у громаді – 2, підприємств залізничного транспорту – 9, підприємств комунальної власності – 3.

3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу

SWOT-аналіз екологічної ситуації в Попаснянській міській територіальній громаді

Таблиця 5

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> v Активна позиція влади щодо інноваційного розвитку громади; v наявність значних площ лісових насаджень; v наявність базової інфраструктури системи водопостачання та водовідведення v створені комунальні підприємства «Попаснянський районний водоканал» та «Комишуваський водоканал» v присутність міжнародних та гуманітарних місій в регіоні. 	<ul style="list-style-type: none"> v Складний екологічний стан громади; v активні бойові дії на території громади; v тимчасова окупація громади; v відсутність очисних споруд; v відсутність системи роздільного збору та переробки твердих побутових відходів; v ресурс полігону ТПВ вичерпано; v значний знос основних засобів підприємств житлово-комунального господарства; v погіршення стану водних об'єктів; v пошкодження водопровідних та каналізаційних мереж; v знищення лісового масиву в наслідок бойових дій; v засмічення водних об'єктів громади розбитою військовою технікою, забруднення від ПММ, вибухівки тощо; v відсутність інформації щодо екологічної ситуації на тимчасово окупованій території громади.

Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> v залучення коштів державного та обласного бюджетів; v співпраця з міжнародними фінансовими організаціями в частині залучення грантів або пільгових кредитів на відновлювальні проєкти; v розвинутий волонтерський рух. 	<ul style="list-style-type: none"> v Низький рівень екологічної свідомості та відповідальності з боку населення та суб'єктів господарювання; v зростання рівня забруднення навколишнього середовища; v відсутність налагодженої системи збору та вивезення небезпечних відходів в складі побутових відходів; v обмеженість спроможності міського бюджету для реалізації екологічних програм і проєктів; v продовження бойових дій на території громади. v скорочення кількості споживачів комунальних послуг за рахунок неповернених мешканців громади після деокупації. v недостатність після деокупації фахівців в сфері житлово-комунального господарства громади.

До початку бойових дій територія Попаснянської міської територіальної громади розташовувалась поза межами зон суттєвих екологічних впливів на навколишнє середовище і знаходилась у відносно сприятливих екологічних умовах. Але, з 2014 року Попаснянська міська територіальна громада знаходиться в зоні розмежування, а з 2022 року майже з перших днів початку широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України, населені пункти Попаснянської громади Северодонецького району Луганської області опинились в зоні активних бойових дій (перелік територій, затверджений наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 22.12.2022 № 309 (зі змінами)), території яких зазнають вплив на стан довкілля, умови життєдіяльності населення та стан його здоров'я.

Крім того, військові дії становлять загрозу для здоров'я населення ще й у довготривалій перспективі через забруднення довкілля.

Негативний вплив на довкілля має детонація боєприпасів, яка призводить до забруднення ґрунтів, води та повітря, значна частина території громади вважається імовірно забрудненою територією вибухонебезпечними предметами та потребує проведення робіт з гуманітарного розмінування.

Крім того, військові дії становлять загрозу для здоров'я населення ще й у довготривалій перспективі через забруднення довкілля, тому що відбуваються і в крупних містах області, які розташовані поруч з Попаснянською громадою, що призводить до значного посилення взаємопов'язаних техногенних та екологічних загроз населенню, зокрема через порушення технологічного режиму небезпечних об'єктів. Від стану атмосферного повітря, води, ґрунтів тощо залежить здоров'я людини, якість, а подекуди і тривалість її життя.

Проект Програми передбачає заходи та завдання вирішення зазначеної проблеми на частині території області, яка ймовірно зазнає впливу на стан довкілля, умови життєдіяльності населення та стан його здоров'я. За результатами реалізації заходів Програми, у порівнянні із існуючим станом, очікується позитивний вплив на здоров'я населення та компоненти довкілля.

4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо території з природоохоронним статусом

Для Попаснянської міської територіальної громади Луганської області характерною є проблема забруднення атмосферного повітря. Концентрація великих підприємств в області призвела до того, що проблема охорони повітряного басейну стає одним з головних чинників, що впливає на стан здоров'я та життєдіяльність населення.

Викиди шкідливих речовин в атмосферу залежать від обсягів виробництва підприємств, стану житлово-комунального господарства в громаді та інших чинників.

Окрему проблему становлять тверді побутові відходи.

Також слід зазначити, що від початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну, на території громади пошкоджена та зруйнована значна кількість об'єктів критичної та соціальної інфраструктури. Наразі оцінка зруйнованих цивільних, промислових та інфраструктурних об'єктів не можлива, оскільки на сьогодні майже вся територія області тимчасово окупована. Крім того, значна кількість внутрішньо переміщених осіб призвела до суттєвих змін у демографічній ситуації.

Основні завдання Програми передбачають відновлення та розвиток житлово-комунального господарства та транспортної інфраструктури;

екологічне оздоровлення; впровадження енергозбереження; відновлення та розвиток гуманітарної та соціальної сфер.

Після деокупації території громади, проведення оцінки пошкоджень, руйнації та підрахунків збитків різних сфер, планується розпочати певні роботи щодо відновлення та відбудови території громади.

Негативні наслідки для природоохоронних територій є внаслідок проведення бойових дій безпосередньо в лісовому масиві. Відновлення цієї частини території громади можливе виключно після проведення її розмінування.

Відновлення та розбудова безпосередньо житлових районів громади та промислових зон можуть мати тимчасові негативні наслідки для природоохоронних територій, але прийняття рішення щодо будівництва, яке матиме вплив на природоохоронні території, та оцінка таких ризиків, буде відбуватися з дотриманням вимог чинного законодавства за встановленими процедурами, враховуючи необхідність проходження процедур стратегічної екологічної оцінки згідно із законами України «Про стратегічну екологічну оцінку», «Про оцінку впливу на довкілля», а також Законом України «Про природно-заповідний фонд».

Регулювання питань впливу на водні об'єкти визначаються, в тому числі Водним Кодексом України, де регулюються питання використання водних об'єктів, їх прибережно-захисних смуг та водоохоронних зон.

Питання використання та впливу на ліси регулюється в тому числі Лісовим Кодексом. Відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковою, в тому числі для об'єктів, віднесених до першої та другої категорій видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля й підлягають оцінці впливу на довкілля, а також для діяльності, яка впливатиме на ПЗФ.

Основні екологічні проблеми Попаснянської міської територіальної громади:

- активні бойові дії на території громади;
- тимчасова окупація громади;
- знищення внаслідок бойових дій та забрудненість лісового масиву;
- значна частина житлових будівель зазнали руйнацій та пошкоджень;
- високий відсоток пошкоджень дорожньо-транспортної інфраструктури;

- суттєве погіршення стану водних об'єктів внаслідок засмічення розбитою військовою технікою, забруднення від ПММ, вибухівки тощо;
- відсутність очисних споруд;
- ресурс полігону ТПВ майже вичерпано;

Такий аналіз є достатньо узагальненим та потребує уточнень вже на етапах реалізації конкретних рішень з урахуванням їх просторової прив'язки до території, віддаленості по відношенню до природоохоронних територій, умов реалізації та інших характеристик.

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки Програми

5.1. Основні міжнародні та державні зобов'язання

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» (№ 2697-VIII від 28.02.2019). Закон передбачає інтегрування екологічних вимог під час розроблення і затвердження документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку.

Основними міжнародними зобов'язаннями щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, а також Конвенція ООН з біологічного різноманіття, Рамкова конвенція про зміну клімату, Паризька кліматична угода. Згідно ст. 28 Закону України «Про основи містобудування», якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що містяться в законодавстві України про містобудування, то застосовуються правила міжнародного договору.

Юридичні засади поводження з водними ресурсами визначаються Водним кодексом України (№ 214/95-ВР від 06.06.95) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для забезпечення збереження, збалансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних ресурсів, захисту водних ресурсів від забруднення, зараження й

виснаження, запобігання та пом'якшення негативного впливу, покращення екологічного стану водних об'єктів і захисту прав водокористувачів.

Основне чинне екологічне законодавство та норми у сфері користування водними ресурсами:

постанова Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 №321 «Прозатвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 10серпня1992р. № 459»;

постанова Кабінету Міністрів України від 11.09.1996 №1100«Прозатвердження Порядку розроблення нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти та перелік забруднюючих речовин, скидання яких у водні об'єкти нормується»;

Державні санітарні норми та правила «Гігієнічні вимоги до водипитної, призначеної для споживання людиною», затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12.05.2010 № 400 ДСанПіН2.2.4-171-10;

постанова Кабінету Міністрів України від 18.12.1998 №2024 «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів»;

правове й інституційне регулювання та ключові екологічні вимоги у сфері охорони атмосферного повітря визначаються в Законі України «Про охорону атмосферного повітря» (2707-ХІІ від 16.10.92).

Основне чинне законодавство та норми у сфері захисту атмосферного повітря: постанова Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 №302«Прозатвердження Порядку проведення та оплати робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, обліку підприємств, установ, організацій та громадян – підприємців, які отримали такі дозволи»;

наказ Міністерства охорони здоров'я України від 14.01.2020№52 затверджено гігієнічні регламенти допустимого вмісту хімічних і біологічних речовин в атмосферному повітрі населених місць;

наказ Мінприроди України від 09.03.2006 №108 «Про затвердження Інструкції про загальні вимоги до оформлення документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, для отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами для підприємств, установ, організацій та громадян – підприємців»;

наказ Мінприроди України від 27.06.2006 №309 «Про затвердження нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел»;

постанова Кабінету Міністрів України від 20 січня 2023 №58 «Про затвердження Порядку подання та розміщення звіту суб'єкта господарювання про дотримання умов дозволу на викиди та виконання заходів щодо здійснення контролю за дотриманням установлених гранично допустимих викидів забруднюючих речовин»;

постанова Кабінету Міністрів України від 28 березня 2023р. №272 «Про затвердження Порядку запровадження обов'язкових автоматизованих систем контролю викидів забруднюючих речовин».

Основними законодавчими і нормативно-правовими актами, норми і вимоги яких мають бути враховані та дотримані під час планованої діяльності, є такі:

Водний кодекс України; Лісовий кодекс України; Земельний кодекс України;

Закони України: «Про природно-заповідний фонд»; «Про охорону культурної спадщини»; «Про охорону археологічної спадщини»; «Про охорону атмосферного повітря»; «Про відходи»; «Про надра»; «Про питну воду та питне водопостачання»; «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення»; «Про екологічний аудит»; «Про рослинний світ»; «Про тваринний світ»; «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»; «Про охорону навколишнього природного середовища»; «Про інвестиційну діяльність», «Про регулювання містобудівної діяльності»; «Про основи містобудування»;

Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (Закон України № 436/96-ВР (436/96-ВР) від 29.10.96;

Національний план дій управління відходами до 2030 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.02. 2019 № 117-р;

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 р. №695;

Цілі сталого розвитку: Україна-2030 (Ціль 13. «Пом'якшення наслідків зміни клімату»);

Постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 року №1272 «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення»;

Постанова Кабінету Міністрів України від 20 січня 2023 №58 «Про затвердження Порядку подання та розміщення звіту суб'єкта господарювання про дотримання умов дозволу на викиди та виконання заходів щодо здійснення контролю за дотриманням установлених гранично допустимих викидів забруднюючих речовин»;

постанова Кабінету Міністрів України від 28 березня 2023р. №272«Прозатвердження Порядку запровадження обов'язкових автоматизованих систем контролю викидів забруднюючих речовин»

Розпорядження Кабінету Міністрів України від:

07.12.2016 р. № 932-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року»;

06.12.2017 р. № 878-р «Про затвердження плану заходів щодо виконання концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року»;

наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 28 жовтня 2020 року № 213 «Про затвердження Критеріїв визначення наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення»;

ДБН Б.1.1-13:2012 «Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях»;

ДСТУ-Н Б Б.1.1-10:2010 «Настанова з виконання розділів «Охорона навколишнього природного середовища» у складі містобудівної документації»;

Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів (зі змінами);

ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною».

Відповідно до нормативно-правової бази України проєкт Програми відповідає ряду зобов'язань:

- пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів і лімітів використання природних ресурсів;
- виконання заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони довкілля;
- використання отриманих висновків моніторингу й комплексу охоронних заходів для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля;
- формування динамічного урівноваженого стану довкілля, що забезпечуватиме екологічне, санітарно-безпечне середовище для життєдіяльності населення.

В Україні сформовано інвестиційне законодавство, в якому, зокрема, значна увага приділяється необхідності дотримання екологічних норм в процесі інвестиційної діяльності. Так Законом України «Про інвестиційну діяльність» (№ 1560-ХІІ від 18.09.1991) встановлюється заборона інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України (ст. 4). У разі порушення екологічних, санітарно-гігієнічних та архітектурних норм державний орган може прийняти рішення про зупинення або припинення інвестиційної діяльності.

5.2. Процедура ОВД

Цілі Програми реалізуються через конкретні заходи і проекти.

Серед цих заходів і проектів можуть бути і такі проекти, які відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», підлягатимуть оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності. Для таких проектів має бути здійснена процедура оцінки впливу на довкілля.

5.3. Інформація про оприлюднення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки

Згідно вимог ст. 9, 10, ч.4 ст.12 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» Попаснянською міською військовою адміністрацією було оприлюднено Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки (СЕО) проекту Програми, з метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості на офіційному сайті Попаснянської МВА - <https://porasn-gorsovet.gov.ua/> у розділі «Документи державного планування» та в Єдиному реєстрі стратегічної екологічної оцінки на Єдиній екологічній платформі «ЕкоСистема» (<https://eco.gov.ua/>).

Зауваження та пропозиції отримані від департаменту комунальної власності, земельних, майнових відносин, екології та природних ресурсів та департаменту охорони здоров'я Луганської облдержадміністрації враховані в цьому Звіті.

5.4 Інформація про обговорення Звіту про стратегічну екологічну оцінку Програми буде висвітлена за результатами його обговорення.

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо та довгострокових, постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків

6.1. Атмосферне повітря

Програма не передбачає проєктів із створення нових підприємств, із значними обсягами шкідливих викидів у атмосферне повітря.

Завдання Програми щодо впровадження інвестиційно-інноваційних проєктів, енергоефективних і ресурсозберігаючих технологій, маловідходних, безвідходних та екологічно безпечних технологічних процесів; розвитку і впровадженню інновацій у виробництво навпаки матимуть позитивний вплив на атмосферне повітря, оскільки в процесі їх виконання будуть застосовані сучасні енергозберігаючі і очисні технології тощо.

Завдання Програми щодо впровадження проєктів із будівництва, капітального ремонту, реконструкції автомобільних доріг, тротуарів, будівель і споруд не промислового призначення, в процесі їх реалізації матимуть тимчасовий вплив на якість атмосферного повітря, але він буде короткостроковим.

Серед іншого тимчасовий негативний вплив на повітря під час будівельних робіт можливо через викиди:

пилу внаслідок дій із сипучими матеріалами (земляні роботи, навантаження тощо);

викиди пилу з поверхонь, на яких рухається обладнання, необхідне для будівництва;

викиди продуктів спалювання викопного палива з двигунів машин, транспортних засобів, що використовуються для перевезення працівників, транспортування матеріалів та інших двигунів, що працюють на викопному паливі (наприклад, дизельні генератори).

Зазначений вплив припиниться як тільки будуть завершені будівельні роботи.

Позитивний вплив на якість атмосферного повітря в перспективі матимуть: подальший розвиток територій загального користування та зон відпочинку, збереження та розвиток зелених зон для підтримки екологічного балансу, озеленення територій та догляд за зеленими насадженнями (які в подальшому призведуть до підвищення якості повітря за рахунок зменшення пилу, шумового забруднення);

покращення технічного стану автомобільних доріг.

6.2. Клімат

Загалом, загальний вплив завдань Програми на клімат є позитивним. Виконання основних завдань, в частині впровадження новітніх енергоефективних технологій в житлово-комунальному господарстві міста, в об'єктах соціальної інфраструктури, житлових будинках, інших закладах, сприятиме зменшенню викидів тепла і шкідливих речовин у повітря (зокрема CO₂).

Позитивний вплив на стан клімату матиме також впровадження заходів з покращення стану автомобільних доріг, підвищення рівня озеленення території міста.

Негативний вплив матиме тимчасовий характер за рахунок збільшення локальних викидів, наприклад, під час будівельних робіт.

Ймовірний стан клімату, якщо документ державного планування не буде затверджено

Проект документу державного планування містить ряд заходів спрямованих на відновлення, реконструкцію та модернізацію об'єктів житлово-комунальної та соціальної сфери, які постраждали внаслідок бойових дій на території громади.

Зазначені заходи, серед іншого, включають термомодернізацію будівель, що дозволить знизити кількість використання палива для опалення та, як наслідок, знизити викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, в тому числі парникових газів, викиди яких впливають на зміну клімату.

Виконання цих заходів дозволить пом'якшити вплив на клімат на регіональному рівні, але виконання цих заходів не дозволить знизити вплив на клімат на глобальному або національному рівнях.

Тому, можна зробити висновок, що у разі незатвердження документа державного планування вплив на клімат на загальнонаціональному рівні залишиться без змін.

Крім того, аналіз ситуації в зоні конфлікту на території області ускладнено через обмежений набір джерел інформації. Сьогодні на тимчасово

окупованій території громади не проводиться екологічний моніторинг, відсутня достовірна інформація про характер пошкоджень підприємств, через відсутність доступу для проведення повноцінного обстеження.

6.3. Земельні та водні ресурси

Негативними наслідками впливу виконання деяких завдань Програми на земельні ресурси може бути вилучення земель під будівництво нових інженерних мереж, будівель і споруд.

З іншої сторони, такі заходи компенсуються за рахунок їх позитивного впливу на навколишнє середовище в результаті планованої діяльності.

Потенційними джерелами впливу на ґрунти під час проведення будівельно-демонтажних робіт є підвищення вологості ґрунтів за рахунок асфальтування території; порушення природного стоку поверхневих вод за рахунок планування території, траншейної прокладки різних комунікаційних мереж тощо; випадкові проливи паливно-мастильних матеріалів.

Для запобігання даного явища вживатимуться заходи щодо відновлення об'єктів благоустрою території з відновленням твердого та рослинного покриву, будівництво очисних споруд і капітальний ремонт мереж водовідведення.

6.4. Відходи

Під час проведення будівельних робіт основним негативним наслідком для довкілля є утворення будівельних відходів.

Основними відходами, що створюватимуться під час будівельних робіт, будуть рештки старої цегли, бетону, деревини тощо. Фактичний обсяг таких відходів буде встановлено під час проектування відповідних об'єктів. Крім цього, можливе утворення токсичних відходів ремонтних робіт - лакофарбових матеріалів, заповнювачів, тощо.

Передача забруднення в навколишнє середовище можлива із дощовими водами, коли внаслідок неналежного поводження з побутовим сміттям, воно змиватиметься на прилеглі території. Для попередження такої загрози під час виконання будівельних робіт необхідно уникнути складування будівельного сміття на проектній ділянці, дотримуватися діючих вимог законодавства тощо.

Проблема збирання, накопичення, переробки, утилізації, видалення, знешкодження та захоронення твердих побутових відходів є однією з найбільш болючих та гострих. Сміття накопичується всюди. Зростають обсяги відходів, поширюються площі несанкціонованих звалищ.

Відсутність дієвого контролю призводить до масового утворення несанкціонованих звалищ та численних порушень законодавства під час поводження з небезпечними відходами.

За відсутності роздільного збирання побутових відходів практично не розв'язується проблема поводження з небезпечними відходами, які містяться у складі побутових відходів. Для цього вирішено провести роботу щодо облаштування майданчиків для роздільного збору сміття та оновити парк спецтехніки та контейнерного господарства.

Крім роздільного збирання побутових відходів, проблему сортування та переробки відходів заплановано вирішити шляхом будівництва сміттепереробного заводу, що дозволить у майбутньому зменшити негативні прояви забруднення навколишнього середовища.

6.5. Біорізноманіття

Програмою передбачається завдання щодо збереження та розвиток зелених зон для підтримки екологічного балансу, подальше впорядкування та розвиток зелених насаджень, подальший розвиток територій загального користування та зон відпочинку тощо.

Програма не передбачає реалізацію заходів, які прямо можуть негативно вплинути на флору і фауну громади. На подальших етапах реалізації, визначених Програмою завдань, передбачається уточнення таких впливів.

6.6. Природоохоронні території

У Програмі не передбачені заходи, які можуть призвести до негативного впливу на існуючі об'єкти природно-заповідного фонду (ПЗФ).

На подальших етапах реалізації, визначених Програмою завдань, передбачається уточнення таких впливів.

6.7. Здоров'я населення

Реалізація Програми ймовірно має призвести до покращення життя та стану здоров'я населення.

Впровадження деяких заходів ймовірно матиме непрямий позитивний вплив на здоров'я населення, зокрема: удосконалення матеріально-технічної бази охорони здоров'я відповідно до світових стандартів; створення системи своєчасної діагностики та раннього виявлення захворювань; підтримка та розвиток різноманітних навчально-тренувальних, фізкультурно-спортивних заходів; проведення роботи з гігієнічного виховання населення з використанням засобів телебачення, радіо, літератури, які сприяють

формуванню ідеології здорового способу життя, у тому числі фізичного і психічного.

Оцінка ймовірного впливу заходів Програми на довкілля відповідно до контрольного переліку наведено в таблиці 6.

Оцінка ймовірного впливу заходів Програми на довкілля відповідно до контрольного переліку

Таблиця 6.

№ з/п	Чи може реалізація заходів Програми спричинити	Негативний вплив			Пом'якшення стану
		так	ймовірно	ні	
Повітря					
1	Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?			•	
2	Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?			•	+
3	Погіршення якості атмосферного повітря?			•	+
4	Появу джерел неприємних запахів?			•	
5	Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			•	
Водні ресурси					
6	Збільшення обсягів скидів у поверхневі води?			•	
7	Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість)			•	
8	Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?			•	+
9	Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?			•	+
10	Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону?			•	
11	Зміни напряму або швидкості потоків підземних вод?			•	

12	Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)?			•	
13	Забруднення підземних водоносних горизонтів?			•	
Відходи					
14	Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів?			•	+
15	Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки?			•	
16	Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки?			•	
17	Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			•	
Земельні ресурси					
18	Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?			•	
19	Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?			•	
20	Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			•	
21	Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури?			•	
22	Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель?			•	
Біорізноманіття та рекреаційні зони					
23	Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			•	+
24	Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?			•	+

25	Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому?		•		
26	Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			•	+
27	Будь-який вплив на наявних рекреаційних можливостей?			•	+
28	Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?			•	
29	Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)?			•	+
Населення та інфраструктура					
30	Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території?			•	+
31	Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі?			•	+
32	Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему, зміни в структурі транспортних потоків?		•		
33	Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги?			•	+
34	Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			•	
Екологічне управління та моніторинг					
35	Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			•	
36	Погіршення екологічного моніторингу?			•	
37	Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			•	
38	Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			•	
Інше					

39	Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів?			•	
40	Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?			•	
41	Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії?			•	+
42	Суттєве порушення якості природного середовища?			•	+
43	Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому?			•	
44	Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей?			•	

На основі оцінок, представлених у таблиці 6, можна зробити такі висновки щодо ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Програми:

атмосферне повітря – позитивний вплив, а саме: зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря пересувними джерелами внаслідок виконання заходів Програми;

водні ресурси – позитивні наслідки а саме: зменшення надходження забруднюючих речовин у водні ресурси внаслідок виконання заходів Програми;

відходи – позитивні наслідки за рахунок ліквідації несанкціонованих звалищ ТПВ, придбання контейнерів для збору побутових відходів, обладнання контейнерних майданчиків, впровадження сортування та переробки відходів; земельні ресурси – наслідки відсутні;

біорізноманіття – наслідки позитивні: покращення існуючого стану озеленення територій парків та скверів в межах населених пунктів, забезпечення стійкості природних територій;

населення та інфраструктура – наслідки позитивні: поліпшення санітарно- епідеміологічної та санітарно-епізоотичної ситуації на території

громади, негативний вплив на стан здоров'я або захворюваність населення не очікується.

При впровадженні заходів Плану, в порівнянні із існуючим станом, очікується позитивний вплив на навколишнє природне середовище, в тому числі на здоров'я населення.

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Програми

Заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Програми ґрунтуються на впливах, оцінених у попередньому розділі звіту.

Однак, такі заходи – це загальні рекомендації щодо усунення негативних наслідків, тоді як детальні заходи повинні розглядатися в кожному конкретному випадку під час реалізації шляхів досягнення визначених пріоритетів, а також в процесі надання екологічних дозволів.

Заходи щодо запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Програми

Таблиця 7

Сфера довкілля	Заходи щодо зменшення негативних наслідків
Атмосферне повітря	<ul style="list-style-type: none"> - заходи з озеленення міста; - покращення технічного стану автомобільних доріг; - дотримання діючих норм законодавства під час проведення будівельних робіт; - проведення інформаційної кампанії серед населення щодо неприпустимості спалювання сухої трави, побутового й промислового сміття.
Водні ресурси	<ul style="list-style-type: none"> - будівництво каналізаційних очисних споруд в місті Попасна; - відновлення водопровідних мереж; - капітальний ремонт водовідвідних мереж;

	<ul style="list-style-type: none"> - забезпечення дотримання вимог чинного законодавства при реконструкції головних споруд та мереж комунальних систем; - дотримання у межах зон санітарної охорони об'єктів водопостачання режимів господарської діяльності визначених Постановою КМ України №2024 від 18.12.1998 р. «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів»).
Відходи	<ul style="list-style-type: none"> - відновлення контейнерів та майданчиків для збору та тимчасового зберігання ТПВ; - відновлення автотранспортного парку спеціалізованої техніки для санітарної очистки території громади; - впровадження технології роздільного збирання твердих побутових відходів; - ліквідація стихійних сміттєзвалищ; - рекультивация полігону ТПВ.
Ґрунти	<ul style="list-style-type: none"> - при експлуатації будівельних машин і механізмів заборонити злив відпрацьованих мастил і пального на землю; - відпрацьоване мастило повинно збиратися у спеціальний посуд і відправлятися на утилізацію; - усунення випадків викидання, складування й накопичення побутових відходів і стоків на території житлової забудови.
Екологічні політики, що сприятимуть збільшенню біорізноманіття та сталому розвитку	<ul style="list-style-type: none"> - удосконалення системи інформування населення щодо оперативного висвітлення екологічних питань, стимулювання громадян залучатися до використання енергозберігаючих технологій у виробництві і в побуті; - впровадження шкільних й позашкільних освітніх енергозберігаючих програм.
Здоров'я населення	<ul style="list-style-type: none"> - перелічений вище комплекс заходів щодо зменшення негативних наслідків виконання документу державного планування прямо та опосередковано впливає на покращення стану здоров'я населення і є одним із головних завдань розробки цієї Програми.

Реалізація Програми потребує виконання великої кількості заходів, що стосуються розвитку сфери забезпечення громади системами інженерної інфраструктури, ремонту вулично-дорожньої мережі, енергозбереження й раціонального використання природних ресурсів, виконання яких є невід'ємною складовою при створенні сприятливого в екологічному відношенні життєвого середовища.

Виконання заходів, передбачених Програмою, матиме позитивний вплив на всі складові довкілля, поліпшення загального екологічного та естетичного стану Попаснянської міської територіальної громади.

При цьому слід зауважити, що питання визначення обсягів фінансування на реалізацію завдань, будуть розглядатися після декупації тимчасово окупованої території та за результатами актів обстеження зруйнованих об'єктів.

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення

Ускладнення під час здійснення стратегічної екологічної оцінки були пов'язані лише з тим, що територія Луганської області є тимчасово окупованою територією України.

Вирішення проблеми значного погіршення властивостей природних об'єктів, можливе за двома альтернативними сценаріями:

впровадження природоохоронних заходів в рамках програм районів, міст, громад області;

впровадження природоохоронних заходів в рамках реалізації обласної Програми економічного і соціального розвитку.

Перший альтернативний варіант відображає поточну ситуацію з впровадження природоохоронних заходів на території громади та не може комплексно вирішити проблему екологічного стану території. Через обмеженість коштів громада не мають можливості передбачити в місцевих програмах реалізацію ефективних природоохоронних заходів. Крім цього, відсутня можливість залучення цільових коштів з державного та обласного бюджетів, а також координація дій виконавців таких заходів, що не дозволяє забезпечити ефективне використання наявних ресурсів. Отже, цей варіант не є оптимальним.

Другий альтернативний варіант передбачає впровадження природоохоронних заходів в рамках реалізації обласної Програми, що дозволяє усунути недоліки першого варіанту. Головними перевагами зазначеного варіанту є:

виділення пріоритетних напрямів з охорони навколишнього природного середовища;

комбінація ресурсів за джерелами фінансування (зменшення навантаження на бюджети різних рівнів і більш ефективне використання коштів);

зацікавлення суб'єктів господарювання в економічно ефективному вирішенні екологічних проблем;

впровадження сучасних технологій, направлених на раціональне використання природних ресурсів;

координація та контроль за діями виконавців Програми.

Програма є обов'язковим програмним документом, який визначає сукупність взаємоузгоджених завдань і заходів, що будуть реалізуватися місцевими органами влади, підприємствами, установами та організаціями громади, щодо вирішення нагальних проблем та досягнення стратегічних цілей розвитку громади до 2027 року.

Реалізація даного варіанту дозволить значно покращити екологічну ситуацію громади, призведе до більш раціонального використання та відтворення природних ресурсів, забезпечить екологічну безпеку та знизить рівень ризику виникнення надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру. Таким чином, зазначений варіант є оптимальним. Він надає можливість формувати та виконувати конкретні природоохоронні заходи, що спрямовані на усунення та обмеження дій шкідливих для навколишнього природного середовища чинників.

Під час підготовки звіту про стратегічну екологічну оцінку визначено доцільність і прийнятність планованої діяльності і обґрунтування економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки довкілля, а також оцінено вплив на навколишнє середовище, прогноз впливу на навколишнє середовище, виходячи із особливостей планованої діяльності з урахуванням природних, соціальних та техногенних умов.

Крім того, під час здійснення стратегічної екологічної оцінки Програми були розглянуті два сценарії розвитку, а саме:

оптимістичний, який демонструє позитивну динаміку, яка можлива за умови успішної реалізації Програми;

гіпотетичний «нульової», за яким не розробляється і не затверджується Програма, за яким більшість зовнішніх загроз і багато внутрішніх проблем з високою ймовірністю погіршать існуючу екологічну ситуацію.

Програма базується на принципі сталого економічного та соціального розвитку, раціонального використання ресурсного потенціалу та екологічної безпеки громади, на скільки це можливо в умовах ведення активних бойових дій на території громади.

Напрями розвитку включають природоохоронну складову й спрямовані на забезпечення цілей забезпечення високого рівня охорони і зменшення впливів на довкілля.

За результатами аналізу визначено, що в рамках гіпотетичного сценарію подальший сталий розвиток Попаснянської міської територіальної громади є дещо ускладненим, і цей сценарій призводить до погіршення екологічної ситуації в межах громади в умовах тривалих бойових дій та, як наслідок, руйнування критичної інфраструктури, продовження подальшого неефективного використання екологічних ресурсів.

Результати проведення цільового аналізу планованих завдань щодо їх відповідності цілям охорони довкілля виявили необхідність прийняття Програми.

В інтересах ефективного та сталого розвитку громади та підвищення якості життя населення найсприятливішим варіантом буде затвердження запропонованої Програми.

Крім того, як вже було зазначено вище, після завершення бойових дій до заходів Програми, у разі необхідності, можуть бути внесені зміни, з урахуванням першочерговості заходів з відновлення громади.

При підготовці звіту про стратегічну екологічну оцінку труднощі не були виявлені.

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання програми для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

На підставі проведеного аналізу зроблено висновок, що Програма відповідає державним та регіональним стратегічним документам, реалізація завдань та заходів Програми не справить значного негативного впливу на стан довкілля та здоров'я населення.

Згідно статті 17 розділу 5 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» замовник здійснює моніторинг наслідків виконання документу державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному вебсайті у мережі Інтернет, вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Моніторинг наслідків виконання Програми для довкілля проводиться щороку разом із підготовкою інформації про підсумки її виконання.

У звітах буде відображено інформацію про здійснення оцінки впливу на довкілля у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, проведеної згідно з Законом України «Про оцінку впливу на довкілля».

Координацію роботи із дотримання вимог цього Закону України у відповідних галузях забезпечують відповідні структурні підрозділи військової адміністрації.

При видачі дозвільних документів, їх погодженні на проведення будівельних та інших робіт структурні підрозділи військової адміністрації у межах повноважень будуть дотримуватись норм законодавчих і нормативно-правових актів України із питань регулювання містобудівної діяльності, охорони навколишнього природного середовища у різних сферах із проходженням процедури оцінки впливу на довкілля (за наявності підстав для цього).

Згідно з частиною першою статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою цієї статті.

Оцінка впливу на довкілля (далі - ОВД) спрямована на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів, прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів.

Здійснення моніторингу впливів, у тому числі на здоров'я населення за визначеними показниками з веденням щорічної звітності, дозволить виявляти недоліки і порушення, що можуть негативно впливати на комфортність проживання, визначити необхідні заходи по їх усуненню, а також проводити інформування громадськості про поточні ускладнення та прогностичні терміни їх усунення.

Враховуючи те, що відповідно до положень Закону України від 03 березня 2022 року № 2115-XI «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» органи державної статистики призупинили оприлюднення статистичної інформації за деяким винятком та ускладненість проведення аналізу ситуації в зоні конфлікту у зв'язку із тимчасовою окупацією громади пропонується здійснення моніторингу виконання Програми за даними щодо:

1) середньорічних концентрацій забруднюючих речовин по місту, в разі здійснення Луганським обласним центром гідрометеорології досліджень стану атмосферного повітря для основних забруднювачів у порівнянні до затверджених рівнів ГДК у атмосферному повітрі населених місць;

2) державного моніторингу поверхневих вод в Луганській області на відповідність затвердженим ГДК в поверхневих водах на території області для головних забруднювачів поверхневих вод. У разі відсутності даних щодо зазначених показників, внаслідок ведення тривалих бойових дій на території громади та області, пропонується, як альтернативний варіант, використати статистичні дані щодо стану атмосферного повітря та водних ресурсів на території громади.

Індикатори для моніторингу виконання Програми

Таблиця 8

№ з/п	Індикатор	Періодичність
1	Атмосферне повітря: Базовий показник – рівні ГДК, затверджені відповідно законодавства	Один раз на рік
2	Поверхневі води: Базовий показник – рівні ГДК, затверджені відповідно законодавства	Один раз на рік
3	Кількість звернень до закладів охорони здоров'я Кількісні показники: кількість звернень громадян	Один раз на рік

	Якісні показники: Категорія хвороб	
4	<p>Виписка електронних рецептів на лікарські засоби</p> <p>Кількісні показники: кількість виписаних електронних рецептів</p> <p>Якісні показники: Категорія хвороб</p>	Один раз на рік

Здійснення моніторингу впливів, у тому числі на здоров'я населення за визначеними показниками з веденням щорічної звітності, дозволить виявляти недоліки і порушення, що можуть негативно впливати на комфортність проживання, визначити необхідні заходи по їх усуненню, а також проводити інформування громадськості про поточні ускладнення та прогностичні терміни їх усунення.

При здійсненні моніторингу основну увагу належить приділяти заходам передбаченим в сфері охорони навколишнього природного середовища. Виконання низки планувальних заходів, визначених в Програмі є обов'язковою умовою для досягнення стійкості природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов життєдіяльності населення

10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля

Транскордонні наслідки виконання програми відсутні, оскільки її виконання не матиме наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, сусідніх держав.

11. Резюме нетехнічного характеру інформації

Під час підготовки звіту стратегічної екологічної оцінки визначено доцільність і прийнятність планової діяльності і обґрунтування економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього середовища.

За підсумками СЕО підготовлено «Звіт про стратегічну екологічну оцінку Програми економічного і соціального розвитку Попаснянської міської територіальної громади Сєвєродонецького району Луганської області на 2024-2027 роки».

Під час підготовки звіту стратегічної екологічної оцінки визначено доцільність і прийнятність планової діяльності і обґрунтування економічних,

технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього середовища

Під час проведення СЕО здійснено оцінку факторів ризику і потенційного впливу визначених Програмою завдань і проєктів на стан довкілля, взято до уваги те, що завдання спрямовані впровадження екологічно безпечних проєктів і заходів в інтересах Попаснянської міської територіальної громади.

У Звіті про СЕО проєкту Програми не враховано характеристики кожного окремого завдання чи проєкта та їх потенційний вплив на навколишнє середовище, оскільки такий детальний аналіз виконується на наступних етапах планування для кожного проєкта окремо (процедура ОВД, тощо).

Повідомлення про оприлюднення проєкту Програми і Звіту про СЕО розміщено на офіційному сайті Попаснянської міської військової адміністрації - <https://porasn-gorsovvet.gov.ua/> у розділі «Документи державного планування» та в Єдиному реєстрі стратегічної екологічної оцінки на Єдиній екологічній платформі «ЕкоСистема» (<https://eco.gov.ua/>).

Програма відповідає Стратегії розвитку Попаснянської територіальної громади Луганської області до 2027 року та достатньо добре узгоджуються з національними стратегічними екологічними цілями. Завдання Програми відповідають стратегічним цілям державної екологічної політики, визначеним Законом України від 28.02.2019 №2697 «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року».

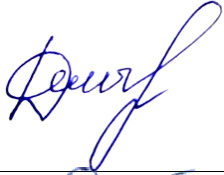

Реалізація Програми з великою долею вірогідності не повинна призвести до появи нових негативних впливів на довкілля, у тому числі на здоров'я населення. Ймовірність того, що реалізація Програми призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

Реалізація Програми за умови дотримання екологічних та нормативних вимог має сприяти зменшенню антропогенного навантаження на довкілля. Поєднання зусиль, спрямованих на виконання та дотримання умов програми із зусиллями, спрямованими на пом'якшення несприятливого впливу на довкілля, забезпечуватиме підвищення рівня добробуту, здоров'я населення Попаснянської міської територіальної громади та досягнення вищих стандартів життя.

У даному Звіті враховані пропозиції, отримані протягом громадського обговорення «Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки».

З огляду на зазначене можна стверджувати, що в цілому розроблення Програми було проведено з урахуванням ймовірних впливів на довкілля та з прагненням їх мінімізації.

Перелік виконавців звіту про стратегічну екологічну оцінку

Посада	Власне ім'я, прізвище	Підпис
В.о. начальника житлово-комунального господарства, архітектури, містобудування та екології	Катерина Демченко	
Начальник відділу земельних відносин	Євген Димарчук	
Начальник відділу проєктно-інвестиційної діяльності, економічного розвитку та комунальної власності	Наталія Сидоренко	